

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου

30
ΧΡΟΝΙΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑΣ

http://www.floropoulos.gr - email: info@floropoulos.gr

για μαθητές με απαιτήσεις

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 8 Φεβρουαρίου 2025

Διδαγμένο κείμενο:

A1. α) Σ «Ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ... αὔξῃσιν»

β) Σ «ὄθεν καὶ τοῦνομα ... ἀπὸ τοῦ ἔθους»

γ) Σ «τελειούμενοις δε δια τοῦ ἔθους»

δ) Σ «οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν τὰς αἰσθήσεις ἐλαβομεν ... ἔσχομεν»

ε) Λ «τὰς δ' ἀρετὲς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν».

B1. Υπάρχουν δύο εἶδη ἀρετῆς σύμφωνα με τον Ἀριστοτέλη: οἱ διανοητικὲς καὶ οἱ ἠθικὲς. Οἱ διανοητικὲς εἶναι οἱ λειτουργίαι καὶ ικανότητες τῆς διάνοιας, τοῦ ἀνθρώπινου μυαλοῦ. Αποβλέπουν στὴν ἀλήθεια. Σχετίζονται με τὴ λογικὴ καὶ ἀνήκουν στο καθαρὰ λογικὸ μέρος τῆς ψυχῆς, τὸν λόγον ἔχον μέρος. Παραδείγματα διανοητικῶν ἀρετῶν εἶναι ἡ σοφία, ἡ σύνεσις καὶ ἡ φρόνησις. Ἡ σοφία δηλώνει τὴν ἀπόκτηση μίας ολοκληρωμένης γνώσης ἐπιστημονικῆς ἢ τεχνικῆς. Ἡ σύνεσις εἶναι κριτικὴ δύναμη ἡ δυνατότητα ἀξιολόγησης, ἀποτίμησης, σύγκρισης. Ἡ φρόνησις εἶναι ἡ ικανότητα λήψης ἀποφάσεων σε ζητήματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ ἐπιλογῆς τῆς μίας ἢ τῆς ἄλλης πράξης. Κυρίως με τὴ φρόνηση τὸ λογικὸ μέρος τῆς ψυχῆς καθοδηγεῖ τὸ μετέχον λόγου μέρος τῆς δηλαδὴ τὶς ἐπιθυμίες τὶς ορμὲς καὶ τὸν τρόπο ἐκδήλωσης τῶν συναισθημάτων.

Παράγοντες ποὺ συμβάλλουν στὴ γέννηση καὶ ἀνάπτυξη τῶν διανοητικῶν ἀρετῶν εἶναι κατὰ κύριο λόγο ἡ διδασκαλία, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἐμπειρία καὶ χρόνο. Τὴν κύρια εὐθύνη γιὰ τὴν μετάδοσή τους ἔχει ὁ δάσκαλος.

Οἱ ἠθικὲς ἀρετὲς εἶναι οἱ λειτουργίαι καὶ ικανότητες τῆς συναισθηματικῆς νοημοσύνης, τῆς δυνατότητας τοῦ ἀνθρώπου νὰ κατανοεῖ καὶ νὰ ρυθμίζει με σταθερὸ τρόπο τὶς συναισθηματικὲς τοῦ ἐκδηλώσεις, τὴ συμπεριφορὰ τοῦ στο πλαίσιο τῶν σχέσεων μέσα στὴν οργανωμένη κοινωνία.

Ανήκουν στο ἐπιθυμητικόν, στο μέρος τῆς ψυχῆς ποὺ μετέχει καὶ στο λόγον ἔχον καὶ στο ἄλογον. Οἱ ἠθικὲς ἀρετὲς λειτουργοῦν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ φορέα τοὺς καὶ τῆς κοινωνίας. Αποβλέπουν στὴν εὐτυχία, ἀτομικὴ καὶ συλλογικὴ. Ἀντίθετός τοὺς εἶναι οἱ κακίαι. Ἡ κατάκτησή τοὺς οφείλεται στὸν ἐθισμό δηλαδὴ στὴν συνήθεια ποὺ διαμορφώνεται με τὴν ἐπανάληψη μίας ἐνέργειας. Παραδείγματα ἠθικῶν ἀρετῶν εἶναι ἡ ἀνδρεία, ἡ πραότης, ἡ σωφροσύνη, ἐλευθεριότης, μεγαλοψυχία.

Ὁ Ἀριστοτέλης διακρίνει τὸ ἔθος ἀπὸ τὴ φύσιν. Τὸ ἔθος συνδέεται γενετικὰ με τὴν ἐπανάληψη ὁμοίων ἐνεργειῶν. Στὴ διαμόρφωση τοῦ ἔθους ἔχει μεγάλη σημασία ἡ νεανικὴ ηλικία.

B2. 1-β, 2-β, 3-α, 4-γ, 5-α

B3. α-7, β-5, γ-6, δ-1, ε-3

B4. Ὁ Ξενοφώντας στὸ ἔργο τοῦ Ἀγησίλαος ἀποδίδει τὴν ἀρετὴ τοῦ Ἀγησιλάου στὴν εὐγενικὴ τοῦ καταγωγῇ. Ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ πὼς ἀποτελεῖ ἰδιαίτερα τιμητικὸ γι'

αυτόν η ονομαστική καταγραφή των προγόνων του που ανάγονται στην γενιά του Ηρακλή. Όλοι αυτοί υπήρξαν βασιλιάδες, αλλά και απόγονοι βασιλιάδων. Ταυτόχρονα βέβαια κατοικούσαν σε μια τιμημένη και ένδοξη πόλη της Ελλάδος.

Συσχετίζεται μάλιστα απόλυτα την υπεροχή της πόλης τους με την ευγενική γενιά τους. Εκφράζεται λοιπόν, σαφώς η αριστοκρατική αντίληψη σύμφωνα με την οποία, την αρετή μπορούν να έχουν μόνοι οι ευγενείς, οι άριστοι. Σύμφωνα με την αριστοκρατική αντίληψη αξιόλογος είναι μόνο ο άνθρωπος που έχει φυάν που είναι δηλαδή φορέας δώρου της φύσης, δηλαδή του θεού.

Αυτή η άποψη δεν έχει πια την έγκριση του Αριστοτέλη.

Ο Αριστοτέλης απορρίπτει την παλιά αριστοκρατική αντίληψη που δέχεται την αρετή ως δώρο της φύσης που δίνεται ή δεν δίνεται στον άνθρωπο από τη στιγμή της γέννησής του και φυσικά δίνεται στους άριστους (αριστοκράτες) και κληροδοτείται στους απόγονους τους αλλά όχι στους πολλούς (λαό).

Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει ότι η αρετή δεν είναι έμφυτη αλλά είναι αποτέλεσμα συνήθειας. Ο φιλόσοφος υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος έχει την προδιάθεση να δεχτεί την αρετή και να την ολοκληρώσει δηλαδή να την καλλιεργήσει μέσω του εθισμού. Η άσκηση της αρετής είναι μια δυνατότητα και όχι χαρακτηριστικό, δοσμένο από τη φύση. Συσσωρεύει μάλιστα εννέα λέξεις και φράσεις, με αρνητική σημασία ώστε να υπογραμμίσει emphaticά την αντίθεση μεταξύ του έξ ἔθους και του φύσει.

Για τον Σταγειρίτη καμία ηθική αρετή δεν είναι έμφυτη δεν είμαι όμως και αντίθετη στη φύση. Ο εθισμός ουσιαστικά συμπληρώνει τη φύση και την υπηρετεί αφού δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να αναπτύξει τις προδιαθέσεις του σε ενέργειες.

Αδίδακτο κείμενο:

Γ1. Ο Αγησίλαος όταν τα πληροφορήθηκε, δυσφόρησε από τη μια, καθώς θυμόταν και ποιες τιμές και ποιες ελπίδες στερούνταν, όμως αφού συγκάλεσε τους συμμάχους δήλωσε όσα είχε ανακοινώσει η πόλη και είπε ότι ήταν αναγκαίο να βοηθήσει την πατρίδα. Εάν όμως εκείνα καλά τακτοποιηθούν, να γνωρίζετε καλά είπε, άνδρες σύμμαχοι, ότι δεν θα σας ξεχάσω, αλλά πάλι θα γυρίσω για να κάνω όσα εσείς χρειάζεστε. Αφού άκουσαν αυτά πολλοί από τη μια δάκρυσαν, όλοι όμως ψήφισαν να βοηθήσουν μαζί με τον Αγησίλαο την Σπάρτη. Εάν οι υποθέσεις εκεί πήγαιναν καλά, αφού τον έπαιρναν πάλι να πάνε στην Ασία.

Γ2. Επειδή οι Λακεδαιμόνιοι πληροφορήθηκαν ότι τα χρήματα των Περσών έφτασαν στην Ελλάδα και ότι συγκροτήθηκε αντισπαρτιατικός συνασπισμός. Ανακάλεσαν τον Αγησίλαο που ετοιμαζόνταν να εκστρατεύσει στην Ασία συγκεντρώνοντας στρατιωτικές δυνάμεις. Ο Επικυδίδας ήταν αυτός που του ζήτησε να σπεύσει γρήγορα και του διηγήθηκε την κατάσταση καθώς και την επιτακτική ανάγκη να βοηθήσει την πόλη του.

Γ3. α) τοῦ μεγάλου, τοῦ μείζονος, τοῦ μεγίστου, τοῦ πολλοῦ, τοῦ πλείονος, τοῦ πλείστου.

β) συνίστησι- συνιστῇ – συνισταίη- συνιστάτω – συνίσταται – συνιστῆται – συνισταῖτο – συνιστάσθω.

Γ4. α) ἔλληλυθότα: κατηγορηματική μτχ. αναφέρεται στα **χρήματα**

στρατεύειν: τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης **ἀναγκαῖον εἶναι**

τῇ πατρίδι: αντικείμενο στο **βοηθεῖν**

ὑπὸ τῆς πόλεως: εμπρόθετος προσδιορισμός ποιητικού αιτίου στο **παραγγελλόμενα**

ἐκεῖνα: υποκείμενο στο **γέννηται** (αττική σύνταξη)

β) τελική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο **οἱ μὲν**
ὥς ἀκολουθήσαιεν / -εῖα